Ona ANGHEL

Aplicații pentru seminariile de PEDAGOGIE I

Fundamentele pedagogiei. Teoria şi metodologia curriculum-ului

Cuprins:

PREFAȚĂ

Tematica acestui ghid este de o deosebită actualitate în domeniile aplicative ale procesului educațional reprezentând un cadru optim de concretizare a demersului didactic adaptat la elev. Trebuie să precizăm faptul că **Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului** facilitează înțelegerea și structurarea logică a unor elemente definitorii ale procesului educativ. Cadrul didactic nu mai este doar cel ce aplică prevederile documentelor oficiale, ci îndeplinește cât mai multe roluri, devine conceptor de programe școlare, actor în inițierea și aplicarea demersului didactic, consilier curricular sau educativ. Proiectarea curriculară servește din plin ideea unei școli pentru fiecare, în opoziție cu școala unică pentru toți, în care finalitatea era uniformizarea cât mai profundă a actanților procesului instructiv-educativ – de la elevi până la cadrele didactice, în cele din urmă a întregii societăți. Pe registrul curriculum-ului elaborat în școală se face simțită tot mai mult nevoia și ideea personalizării cât mai punctuale a experiențelor de învățare oferite elevilor.

Autoarea acestui instrument de lucru vine în sprijinul studenților interesați de problematica educației și propune 15 teme de interes major, desfășurate în 70 pagini, incluzând sarcini și fișe de lucru dedicate aprofundării temelor specifice.

Utilitatea tematicii este reflectată în obiectivele urmărite, cum ar fi: inițierea în elaborarea unor documente curriculare; familiarizarea cu operaționalizarea obiectivelor educative; dezvoltarea capacității de a identifica soluții practice în contexte pedagogice particulare.

În acest context, lucrarea d-rei asistent universitar *Ona Anghel* trebuie salutată pentru utilitatea şi aplicativitatea demersurilor educative propuse a se desfăşura în cadrul activităţilor de seminar. Considerăm această lucrare o reuşită datorită problematicii bine specificate şi conturate a domeniului abordat, al educaţiei, dar şi pentru că vine să acopere un spaţiu destul de subţire în sfera aplicativă din spaţiul universitar.

Pe ansamblu, acest ghid se individualizează prin logica şi perseverenţa demersului, prin creativitatea abordării şi a vizualizării, până la expresia formulei grafice, a conceptelor şi a strategiilor, dar, în special, prin recurenţa permanentă a aplicaţiilor practice specifice disciplinelor abordate.

Lect. univ. dr. Gianina Ana Masari
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi

I. Descrierea disciplinei

Disciplina *Pedagogie I: Fundamentele pedagogiei. Teoria şi metodologia curriculum-ului* este cea de a doua disciplină fundamentală din planul de învăţământ al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic, nivelul I de studii psihopedagogice, revenindu-i în program 5 credite academice, 2 ore de curs şi 2 ore de seminarii.

1. Obiectivele generale ale seminarului sunt în consens cu formarea studenţilor prin nivelul I de studii psihopedagogice şi se referă la:

1. Dezvoltarea capacităţii de comunicare orală şi scrisă în domeniul pedagogic;
2. Iniţierea în analiza unor documente curriculare ;
3. Familiarizarea cu selectarea şi operaţionalizarea obiectivelor educative care vor regla activităţile didactice;
4. Dezvoltarea capacitatii de a formula probleme şi soluţii în contexte educaţionale concrete

2. Planificarea seminariilor

Am gândit derularea seminariilor astfel încât să fie asigurată o bază teoretică minim necesară studenţilor, dar să ramănă libertatea aprofundării, sub îndrumarea coordonatorului de seminarii, şi a altor teme de interes ce focalizează conceptul de EDUCAŢIE. În acest fel, dintre cele 15 teme propuse, 8 au caracter impus, altele două, dintre cele cu caracter optional se vor derula funcţie de interesul grupului de studenţi obţinut prin vot. Încă trei seminarii vor fi destinate pregătirii şi susţinerii proiectelor de echipă, proiecte ce vor avea drept temă abordarea şi aprofundarea unui subiect la alegere despre educaţie. Primul seminar este destinat familiarizării studenţilor cu disciplina de studii şi cu modalitatea de evaluare.

	Tematica seminariilor	Data
I	1. Exerciţii de intercunoaştere şi de stabilire a regulilor de lucru la seminariile de pedagogie	
I	2. Pedagogia şi obiectul ei de studiu – educaţia	
O	3. Funcţii şi dimensiuni ale educaţiei	
I	4. Formele educaţiei: educaţia formală, nonformală, informală.	
O	5. Dimensiuni noi ale educaţiei – educaţia profesională, educaţia tehnică, educaţia pentru schimbare.	
O	6. Competenţele profesorului şi regulile deontologice ale profesiei didactice	
O	7. Competenţele studentului prin prisma ECTS	
O	8. Posibile blocaje şi rezolvări ale acestora în comunicarea profesor elev.	
I	9. Finalitatile educaţiei: două criterii de clasificare	
I	10. Operaţionalizarea obiectivelor	
I	11. Conceptul de curiculum – sens şi evoluţie	
O	12. Tipuri de curriculum	
I	13. Proiectarea curriculară: curriculum la decizia şcolii, curriculum la decizia locală în planurile de învăţământ	
I	14. Proiectarea curriculară: finalităţile educaţiei în programele analitice	
O	15. Principii determinante ale reformei curriculum-ului în România	

3. Informaţii privitoare la evaluarea activităţii studenţilor la seminarii:

Activitatea la seminarii va reprezenta 50% din nota finală obţinută de studenţi la disciplina „Fundamente ale pedagogiei. Teoria şi metodologia curriculum-ului”, iar nota la seminar se obţine astfel:

- 50% participarea activă la cel puţin 10 activităţi
- 50% realizarea şi prezentarea unui proiect de documentare personal sau de echipă, pe o tema la alegere despre educaţie. Detalii vor fi oferite în cele ce urmează.

4. Criterii de exigenţa pentru buna realizare a proiectului

„Pe parcursul derulării activităţilor de seminarii alegeţi o temă ce abordează educaţia. Documentaţi-vă şi meditaţi asupra acesteia împreună cu colegii de echipă şi pregătiţi pentru una din ultimele trei întâlniri o prezentare a faptelor pe care le-aţi aflat”

Exigenţe privind documentarea şi stocarea documentaţiei:

....

....

....

....

....

....

....

....

Exigenţe cu privire la prezentarea proiectului sub formă de poster:

....

....

....

....

....

....

....

....

Exigenţe cu privire la prezentarea proiectului sub formă de slide-uri power-point

....

....

....

....

....

....

....

....

5. Elemente obligatorii pentru portofoliul final, de absolvire a nivelului I de studii psihopedagogice:

- Fişele de lucru a 5 dintre activităţile de seminarii
- Proiectul ce însumează documentaţia, referatul final, suportul de prezentare (afiş sau slide-uri power-point)

II. Temele aplicațiilor

Exerciții de intercunoaștere

Studenții vor fi capabili:

- să dezvăluie trăsaturi caracteriale pentru a fi cunoscut mai bine de către colegi fiind deschiși la jocurile propuse și la întrebările adresate de către colegi
- să cunoască mai bine colegii identificând la aceștia trăsaturi de caracter apelând la empatie sau la adresarea directa a unor întrebări
- să contribuie la alcătuirea listei cu reguli de respectat în cadrul seminarului de pedagogie

****

Exercițiul nr. 1

Aveți la dispoziție o foaie albă de hartie, creion/pix/stilou și 7 minute pentru introspecție. Folosiți aceste materiale (construiți, pliați, scrieți, rupeți, mototoliți, etc.) astfel încât să va fie suport în autoprezentare. După expirarea timpului prezenta-ți-vă colegilor.

Sugestie: Fotografiați produsul obținut și lipiți „autoportretul" în chenar.

Exercițiul nr 2

Alegeti un partener de lucru!

Varianta 1 Intervievați-l astfel încat să culegeți cât mai multe informații despre el. După cinci minute, schimbați rolurile: intervievatul devine intervievator și invers. Prezentați la persoana I partenerul dumneavoastra de lucru.

Varianta 2 Folosiți doar limbajul corpului pentru a vă întreba partenerul ce anume dorește să primeasca drept cadou de ziua sa. Acesta va mima pentru a va răspunde. Schimbați rolurile dupa 5 minute.

Spațiu pentru notițe

Exerciţiul nr. 3

Completaţi cu cît mai multe nume casetele de mai jos, aflând care dintre colegi:

A vizitat altă ţară:	Are un hoby neobişnuit:
Are bursă:	Are fraţi mai mici:
Cunoaşte bine limba engleză:	Are o alergie:

Regulile de respectat

pentru buna desfăşurare a seminarului[1]

La acest seminar profesorul:

La acest seminar studenţii:

[1] Metoda prin care vom decide asupra regulilor de respectat pentru buna desfăşurare a seminarului va fi o varianta adaptată a metodei Brainstorming. Studentul delegat în rolul de „secretar" va nota pe tablă toate ieile emise.

Data:______________

Pedagogia şi obiectul ei de studiu

Studenţii vor fi capabili:

- să folosească experienţa anterioară pentru a construi un ciorchine pentru conceptul "pedagogie", după ce au exersat folosirea metodei pe un concept dat de coordonatorul de seminar;
- să explice statutul pedagogiei situându-se pe o poziţie argumentativă;
- să încadreze definiţiile pe care le-a dat conceptului de "educaţie" în una dintre categoriile de definiţii posibile de dat acestui concept;

****

Ciorchinele este un instrument de lucru prin care reuşim să explicăm un concept apelând la experienţa anterioară pe care o organizam şi apoi o reprezentăm grafic. Exersăm impreună, frontal, cum se poate contsrui un ciorchine pentru conceptul______________

Exercițiul 1

Construiți impreună cu colegii de echipă un ciorchine pentru conceptul de „pedagogie". Țineți seama ca „boabele ciorchinelui" să fie așezate de la general spre particular. Găsiți spațiu în ciorchine pentru toate ideile colegilor.

Exercițiul 2

Completați primele două coloane din tabelul de mai jos referindu-vă la ***educație.*** Ultima coloană o veți completa la sfîrșitul fiecărui seminar.[2]

Știu!	**Vreau să știu!**	**Am învățat!** (când)

[2] "Știu/Vreau să știu/Am învățat" este o metodă de predare-învățare activ participativă care valorifică experiența anterioară a elevilor/studenților, care îl ajută pe profesor să identifice teme de interes pe o anumită temă și care sintetizează progresiv ceea ce fiecare elev simte ca a învățat nou.

Exercițiul 3

Dați o definiție proprie educației.

____

____

____

____

____

Exercițiul 4

Există mai multe perspective de definire a educației despre care coordonatorul de seminarii vă va informa. În care dintre acestea se încadrează definiția pe care ați formulat-o voi conceptului de educație?

____

____

____

____

____

Data________

Funcții și dimensiuni ale educației

Studenții vor fi capabili:

- să identifice împreună cu colegii de echipă posibile roluri pe care le are educația, exersând una dintre metodele de rezolvare creativă de probleme;
- să sintetizeze rezultatele echipelor de lucru extrăgâng cele trei funcții ale educației;
- să enumere cât mai multe probleme ale societății ce pot fi rezolvate și prin apelul la una dintre dimensiunile moderne ale educației;

****

Exercițiul 1

Identificați împreună cu colegii voștri de echipă roluri posibile ale educației[3]

[3] Exercițiul se va realiza apelînd la metoda de rezolvare creativă de probleme Philips 6.6., în care echipe formate din 6 participanți (experți) rezolvă o problemă având la dispoziție 6 minute. Un reprezentant al fiecărei echipe prezintă rezultatele grupului și se extrag concluzii finale, cu cele mai bune posibile rezolvări ale problemei date. Această metodă va fi adaptată condițiilor noastre.

Exercițiul 2

Sintetizați rezultatele grupurilor și numiți cele trei funții ale educației.

____

____

____

Exercițiul 3

Completați împreună cu colegii voștri spațiile libere din textul de mai jos apelând la informațiile primite la curs si seminar.

Funcție de structura psiho-fizică a omului și de valorile clasice (_____, _____, _______, _______, _______) sunt acceptate cinci dimensiune ale educației.

1.
2.
3.
4.
5.

Exercițiul 4

Problemele lumii contemporane generează noi solicitări din partea educației și prin urmare apar noi dimensiuni ale educației.

Împreună cu colegii dumneavoastră de echipă generați o listă de probleme ale societății, apelînd la forma adaptată a metodei de rezolvare creativă de probleme - Brainstorming. Selectați-le pe acelea care pot fi rezolvate prin apelul la educație și numiți noi dimensiuni ale educației

Data_______________

Trei dimensiuni noi ale educaţiei: educaţia profesională, educaţia tehnică, educaţia pentru schimbare.

Studenţii vor fi capabili:

- să identifice trăsături ale uneia dintre cele trei dimensiuni ale educaţiei în urma parcurgerii independente a fişei de lectură;
- să aprofundeze înţelegerea unei dimensiuni a educaţiei reunind notiţele şi experienţele fiecărui membru al echipei;
- să evalueze modalitatea de lucru a colegilor după ce au aflat din prezentările acestora şi despre celelalte două noi dimensiuni ale educaţiei

****

Exerciţiul 1

Coordonatorul de seminarii vă va pune la dispoziţie un saculeţ în care sunt bileţele cu numele uneia dintre cele trei dimensiuni noi ale educaţiei: educaţia profesională, educaţia tehnică, educaţia pentru schimbare. Veţi primi, fiecare membru al echipei, câte o fişă de lectură ce vizează subiectul dimensiunii educaţiei extrase din săculeţ.

Surprindeţi în text idei care să descrie trăsăturile dimensiunii educaţiei despre care citiţi, apoi notaţile în spaţiul de mai jos:

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Exercițiul 2

Dezbateți împreună cu colegii de echipă modalitatea de completare a unui „cub al esențelor”[4], ghidați fiind de întrebările de pe fiecare fațetă a cubului:

[4] Cubul este o metodă de rezolvare creativă a problemelor care oferă drept suport cele șase fațete ale sale cu enunțurile:a) descrie; b) compară; c) asociază; d)analizează; e) aplică; f) argumentează. Fiecare enunț este însoțit de indicații punctuale ale profesorului, funcție de specificul problemei puse spre rezolvare.

Descrie: când a apărut? Cine pot fi consideraţi a fi părinţi?

Compară: alege o dimensiune clasica a educaţiei şi identifică asemănări şi deosebiri cu aceasta

Asociază: la ce anume te îndeamnă să te gândeşti? (fenomene sociale, evenimente din viaţa ta)

Analizează: de ce a apărut? Carei nevoi sociale răspunde?

Aplică: cum poate fi implementată în şcoală această dimensiune a educaţiei?

Argumentează: Pro sau contra locului ei în lista dimensiunilor educaţiei

Spaţiu pentru notiţe:

Descrie: când a apărut? Cine pot fi consideraţi a fi părinţi?

....

....

....

....

....

....

....

Compară: alege o dimensiune clasica a educaţiei şi identifică asemănări şi deosebiri cu aceasta

....

....

....

....

....

....

....

Asociază: la ce anume te îndeamnă să te gândeşti? (fenomene sociale, evenimente din viaţa ta)

....

....

....

....

....

....

....

Analizează: de ce a apărut? Carei nevoi sociale răspunde?

....

....

....

....

....

....

....

Aplică: cum poate fi implementată în școală această dimensiune a educației?

....

....

....

....

....

....

....

Argumentează: Pro sau contra locului ei în lista dimensiunilor educației

....

....

....

....

....

....

....

Exercițiul 3

Cu mijloacele puse la dispoziție de către coordonatorul de seminarii (carton subțire, riglă, foarfece, lipici, carioca) realizați un cub al esențelor.

Data__________

Educaţiile paralele:
educaţia formală, nonformală, informală

Studenţii vor fi capabili :

- să restructureze informaţiile despre educaţiile paralele aflate dintr-un material bibliografic, prin completarea unui tabel;
- să dea exemple de situaţii de educaţie formală, nonformală, informală pornind de la aceeaşi temă ;
- să argumenteze importanţa uneia sau alteia dintre laturile educaţiei, aderând şi susţinând un grup

****

Exerciţiul 1

Aveţi la dispoziţie 15 minute pentru a citi un articol - "Dimensiunile educaţiei" T. Cozma, în C. Cucoş, 2002, *Psihopedagogie pentru definitivat şi grade didactice*, ed. Polirom, Iaşi. Analizaţi şi sintetizaţi materialul astfel încât să completaţi tabelul:

	Educaţia formală	Educaţia Nonformală	Educaţia Informală
Grad de formalizare			
Undeare loc?			
Cum se mai numeşte?			

Cum sunt transmise informațiile?			
Cât durează?			
Exemple			

Exercițiul 2

Vom dezbate care dintre formele educației este de preferat, exersînd în felul acesta capacitatea de argumentare.

- Etapa 1: Echipele inițiale se vor reuni rezultând două echipe mari – una va fi avocatul educației formale, cealaltă avocatul educației nonformale și informale.
- Etapa 2: timp de 15 minute se pregătesc argumentele și contraargumentele
- Etapa 3: sunt delegați cate doi studenți reprezentanți ai fiecărei echipe
- Etapa 4: se desfășoară dezbaterea după următoarele **reguli:**
    1. doua minute pentru prezentarea argumentului echipei A
    2. la expirarea primului minur un membru al echipei adverse anunță prin ridicarea unui cartonas acest lucru
    3. un minut pentru prezentarea contraargumentului de către B
    4. un minut pentru prezentarea argumentului echipei B
    5. la expirarea primului minut un membru al echipei adverse anunță prin ridicarea unui cartonas acest lucru

6. un minut pentru prezentarea contraargumentului de către A
7. se repetă ciclul argumentelor şi a contraargumentelor, până la epuizarea argumentelor fiecărei echipe

Spaţiu pentru notiţe

Argumente Pro______________	Posibile contraargumente

Exercițiul 5

Vom dezbate care dintre formele educației este dezirabilă, exersând în felul acesta capacitatea de argumentare.

* Etapa 1: Echipele inițiale se vor forma rezultând două echipe mari – una va fi a celor adepți ai formelor formale, cealaltă a celor ai educației nonformale și informale.
* Etapa 2: timp de 15 minute se pregătesc argumentele și contraargumentele.
* Etapa 3: sunt delegați câte doi studenți care vor reprezenta fiecare echipă.
* Etapa 4: se desfășoară dezbaterea după următoarele reguli:
    1. două minute pentru prezentarea argumentului echipei A;
    2. la sfârșitul primelor două minute un membru al echipei adverse anunță prin ridicarea unui cartonaș acest lucru;
    3. un minut pentru prezentarea contraargumentului de către B;
    4. două minute pentru prezentarea argumentului echipei B;
    5. la sfârșitul primelor două minute un membru al echipei adverse anunță prin ridicarea unui cartonaș acest lucru;

Data_______________

Competenţele profesorului şi regulile deontologice ale profesiei didactice

Studenţii vor fi capabili

- să exprime prin desen imaginea pe care au au despre un profesor competent, respectiv un profesor incompetent, apelând la experienţa de elev
- să completeze listele de reguli deontologice date cu alte reguli de respectat de către profesori, menţinându-se în cele cinci categorii de reguli deontologice specifice profesiunii didactice
- să analizeze documentele de politică educaţională ce descriu competenţele profesorului şi ale profesorului maistru, realizând comparaţii sau identificînd limite şi puncte tari ale documentelor diferenţiat, diferenţiat, pe echipe

****

Exerciţiul 1

Desenaţi chipul profesorului eficient şi a celui ineficient, aşa cum apare acesta în viziunea dumneavoastră. Prezentaţi colegilor voştri planşele şi argumentaţi alegerile făcute.

Exercițiul 2

Extrageți din desenele și argumentările colegilor competențele ce nu trebuie să lipsească din "portretul" unui profesor.

Exercițiul 3

Veți primi din partea coordonatorului de seminarii o fișă de lectură ce reprezintă o secvență dintr-o listă de reguli deontologice ale profesiunii didactice, reguli grupate pe patru categorii: reguli generale, reguli în legătură cu predarea-învățarea-evaluarea, reguli legate de relația cu colegii profesori, reguli legate de relația cu elevii.

Lipiți fișa în spațiul de mai jos. Eercițiul se va desfășura în cadrul echipei de lucru. Fiecare dintre coechipieri citește cu atenție lista de reguli deontologice și adaugă încă una, din categoria celor citite. După trei minute fișa va fi data colegului din stanga. Fișa nou primită (de la colegul din

dreapta) este citită şi veţi adăuga şi aici o noua regula. Procedura se repetă până când fişa dumneavoastră ajunge înapoi.[5]

Din lista de reguli deontologice pentru profesiunea didactică, nou obţinută prin contribuţia voastră şi a colegilor, alegeţi două pe care le consideraţi cele mai relevante şi citiţi-le cu glas tare.

[5] Metoda de lucru este o adaptare a metodei de rezolvare creativă de probleme „6.3.5", în care cifra 6 desemneaza numărul de participanţi la rezolvarea problemei, cifra 3 reprezintă timpul avut la dispoziţie de fiecare pentru rezolvarea problemei, cifra 5 reprezintă numărul de rotaţii ale fişelor cu variante de rezolvare progresivă a problemei. În învăţământ se poate folosi adaptat, funcţie de numărul de persoane din grupul de lucru.

Exerciţiul 4

Veţi primi două fişe de lectură ce reprezintă două documente de politică educaţională referitoare la competenţele profesionale ale profesorului. Unul dintre documente este lansat în 2002 de către Centrul Naţional de Formare a Profesorilor (MEC), celălalt lansat în 2004 de către aceeşi instituţie de stat afiliată MEC.

Sarcinile vor fi diferenţiate pe grupe astfel : a) comparaţi cele două documente identificînd asemânari, deosebiri, calităţi ale unuia faţa de celălalt; b) identificaţi puncte tari şi limite ale documentului 2002; c) identificaţi puncte tari şi limite ale documentului 2004; d) modificaţi pentru a îmbunătăţi documentul 2002; e)modificaţi pentru a îmbunătăţi documentul 2004.

Sarcina echipei este:

Data_______________

Competenţele studentului
prin prisma ECTS (European Credits Transfer System)

Studenţii vor fi capabili:

- să identifice soluţii de rezolvare a unui caz problematic, mai mult sau mai puţin ipotetic, argumentînd măsura în care fiecare soluţie chiar reuseşte să fie o rezolvare
- să contribuie cu informaţii din experienţa personală pentru a completa un panou cu datele cunoscute şi cu cele de dorit a fi cunoscute despre sistemul de credite transferabile
- să compare cantitatea de lucru depusă pentru promovarea unei discipline, cu cea care trebuia să fie depusă funcţie de exigenţele ECTS, identificând motivele pentru care au apărul eventuale necorelaţii

****

Exerciţiul 1

Găţiţi rezolvări pentru următorul caz participand la o dezbatere de 7 minute cu colegii dumneavoastră de echipă: Alexandru este student în anul II la facultatea de Mecanică. Rezultatele lui deosebite de la sfârşitul anului I au fost cele care l-au recomandat pentru o mobilitate de studii de un semestru. Prin urmare, în primul semestru al anului II a studiat la o universitate din Anglia. Acum s-a întors şi nu are încă note în catalog pentru disciplinele pe care colegii săi le-au avut în primul semestru. Este just ce i se întâmplă? Cum poate fi rezolvată situaţia?

Idei interesante de rezolvare a cazului emise de celelalte echipe:

Exercițiul 2

Completați primele două coloane din tabelul de mai jos referindu-vă la *ECTS.*[6]

Știu!	Vreau să știu!	Am învățat!

[6] "Știu/Vreau să știu/Am învățat" este o metodă de predare-învățare activ participativă care valorifică experiența anterioară a elevilor/studenților, care îl ajută pe profesor să identifice teme de interes pe o anumită temă și care sintetizează progresiv ceea ce fiecare elev simte ca a învățat nou.

Exercițiul 3

Rememorați experiența dumneavoastră de student din semestrul anterior. Cât din timp, în ore, ați alocat fiecărei discipline pentru a o promova. Defalcați orele pe următoarele activități:

	Nr aproximativ de ore de lucru pentru fiecare activitate la disciplina						
	1	2	3	4	5	6	7
Participare la curs							
Participare la seminar							
Studierea unor bibliografii							
Elaborarea unor lucrări scrise							
Studiu personal							
Lucrări practice							
Alte activități:							
Total pe fiecare disciplină							
(Nr. Total ore pe disciplina) : (nr credite) = (nr ore pentru un credit)							

Exercițiul 4

Apar necorelații între cantitatea de lucru depusă pentru promovarea unei discipline și cea care ar trebui să fie depusă funcție de exigențele ECTS? Găsiți posibile cauze ale acestui fapt, în cazul unui raspuns pozitiv.

____

____

____

____

____

____

Data_______________

Comunicarea educațională.

Posibile blocaje și rezolvări ale acestora în comunicarea profesor elev.

Studenții vor fi capabili:

- să explice specificitatea comunicării educaționale uzând de limbajul empiric;
- să identifice elementele componente ale comunicării didactice subliniind în textul dat cuvintele ce le denumesc;
- să analizeze relația de comunicare didactică din perspectiva blocajelor ce pot interveni, propunând remedii și modalități de prevenire.

****

Exercițiul 1

Identificați elementele comunicării educaționale și subliniați-le în text, ținând cont de următoarele aspecte:

- Comunicarea se realizează între cel puțin doi participanți – profesor și elev/elevi, rolul acestora de emițător și receptor aparținând pe rând fiecăruia;
- Participanții comunicării stabilesc (si perfecționează) un cod comun
- Particularitățile psihologice și experiențiale ale participanților la comunicare, influențează procesul;
- Între participanți există un canal de comunicare;
- Comunicarea didactică este direcționată funcție de una sau mai multe ținte (scopuri, obiective)

- Fiecare participant reacţionează la cele primite de interlocutor, oferindu-i acestuia feedback;
- Comunicarea se realizează într-un anumit context.

Exerciţiul 2

Realizaţi un desen, un grafic sau o schemă combinând elementele componente ale comunicării didactice şi demonstraţi astfel funcţionarea sa sistemică.

Exerciţiul 3

Identificaţi posibile blocaje în comunicare ce ţin de profesor sau de elev şi apoi propuneţi modalitaţi de prevenire a acestora. După dezbaterea cu membrii echipei din care faceţi parte, notaţi ideile voastre in caseta de mai jos:

blocaje în comunicare ce ţin de profesor	modalitaţi de prevenire

blocaje în comunicare ce țin de elev	modalitați de prevenire

Data__________

Finalitățile educației

Studenții vor fi capabili:

- să compare finalitățile personale cu finalitățile educaționale după criteriul generalității formulând enunțuri de ideal, scopuri, obiective personale;
- să identifice factorii de decizie responsabili de formularea fiecărei categorii de finalități educaționale apelând la cunoștințele empirice;
- să identifice verbe corespunzătoare clasificării obiectivelor educaționale funcție de criteriul de clasificare a acestora în unul dintre domeniile cognitiv, afectiv, psihomotor.

****

Exercițiul 1

Minutele ce urmează sunt destinate unei introspecții privitoare la ceea ce doriți să fiți și sa deveniți până la un anumit moment din viața dumneavoastră. Răspundeți așadar la cele patru întrebări de mai jos:

a) Cum vă doriți a fi ca om la venerabila vârsta de 50 de ani?

....

....

....

....

....

....

....

....

b) Cum vă doriţi a fi peste 5 ani în fiecare dintre domeniile: profesional, familial, emoţional, spiritual. Formulaţi cate două enunţuri pentru fiecare domeniu.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

c) Cum vă doriţi sa fiţi peste un an în unul dintre domeniile de mai sus?

....

....

....

....

....

d) Ce puteţi face chiar astăzi pentru a va atinge una dintre dorinţele enunţate anterior?

....

....

....

Exercițiul 2

Realizând o similaritate între finalitățile personale si cele educaționale, cărei întrebări ar răspunde fiecare dintre finalitățile educației funcție de nivelul ei de generalitate. Notați în căsuță codul întrebărilor după ce ați parcurs explicarea conceptelor.

Ideal educațional ☐

Scopuri: obiective cadru ☐

obiective de referință ☐

Obiectiv operațional ☐

Finalitățile educației „reflectă tendințele, intenționalitățile și proiecțiile privind rezultatele educației care se exprimă prin idealul educativ și obiectivele educației.” (I. Bontaş, 1995, p. 64)

Idealul educațional reglementează funcționarea învățământului într-o anumită perioadă de dezvoltate socială, economică și culturală a unei țări

Obiectivul este „Categoria pedagogică ce exprimă anticipat rezultatele dezirabile ale educației” (Moise, 1996, p.21). După criteriul generalității, în momentul de față, normele impuse de reforma în învățământul românesc (legea 85/1995) clasifică obiectivele astfel:

Obiective cadru –obiective cu caracter ridicat de generalitate ce descriu capacitățile și atitudinile de format printr-o disciplină, pe cicluri de dezvoltare (nivele de studii) și pe discipline.

Obiective de referință –concretizează obiectivele cadru. Indică subcapacitățile de format pe fiecare disciplină într-un an de studiu.

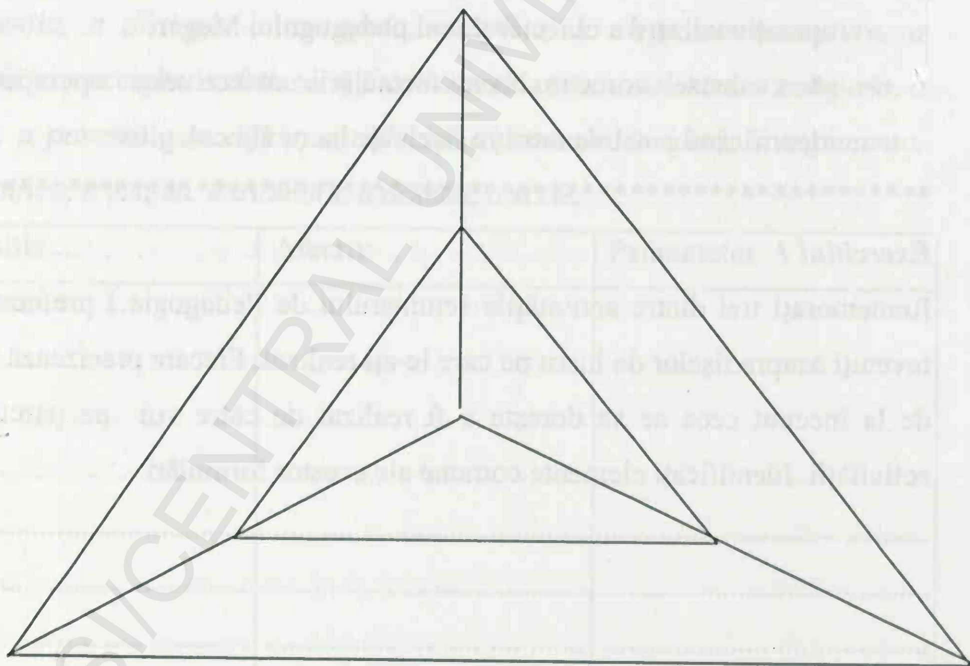
Obiective operaționale –vizează o activitate didactică. Precizează subcapacitățile, priceperile, cunoștințele circumscrise unui conținut precis. Sunt o anticipare a unui comportament măsurabil și observabil la sfârşitul unei lecții.

Exercițiul 2

Sintetizați informațiile obținute prin analiza structurii obiectivelor operaționale formulate la inceputul fiecărei activități descrise în acest ghid și a informațiilor obținute în baza dezbaterii dirijate de conducătorul de seminarii, completând imaginea de mai jos :

a) în interiorul triunghiului cu părțile algoritmului de operaționalizare a obiectivelor

b) în exteriorul triunghiului cu un exemplu de operaționalizare a unui obiectiv care să reunească particularizarea fiecărei părți a algoritmului.

Exercițiul 3

Respectand algoritmul de operaționalizare a obiectivelor propus de Mager, realizați o ștafetă a obiectivelor în trei timpi în care fiecare, de la stanga la dreapta, să exemplifice căte o parte a unui obiectiv, continuând formularea începută de un coleg. Exercițiul poate fi realizat scris sau oral

Exercițiul 4

Formulați împreuna cu colegii de echipa trei obiective operaționale.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Exercițiul 5

Prezentați colegilor voștri obiectivele formulate și evaluați formulările lor astfel:

Un membru al echipei rămâne "acasa" ceilalți pornesc la "vânătoare de erori" din caietele celorlalte echipe . Câștigă echipa care reușește să culeagă cele mai multe erori și merită aplauze echipa cu cele mai puține erori în formularea obiectivelor operaționale respectând algoritmul de operaționalizare a obiectivelor al lui Mager.

....

....

....

....

....

....

Data_________________

Conceptul de curiculum – sens şi evoluţie

Studenţii vor fi capabili:

- să prezinte unui grup de colegi din echipele adverse secvenţa de articol asupra căreia era responsabil de lecturare şi înţelegere, participând astfel la dezbaterea conţinutului în cauză;
- să prezinte colegilor de echipă rezultatele dezbaterii unui conţinut, fragment din articol, facilitînd în acest fel înţelegerea articolului în ansamblu;
- să participe la contruirea unui afiş ce demonstrează înţelegerea de către echipă a conţinutului articolului referitor la conceptul de « Curriculum »

****

Exercitiul 1

Lecturaţi materialul pus la dispoziţie respectând paşii care vă sunt prezentaţi[7].

Pas 1. Fiecare dintr membrii echipei alege unul din cele 5 fragmente ale articolului pe care îl va **citi** şi din care va extrage ideile principale. Trei dintre ideile principale alese vor fi reformulate într-o manieră personală. Timp alocat : 20 de minute

[7] Metoda de lucru pentru această activitate se numeşte „Mozaicul" sau „Turul galeriei" şi este o metodă activ participativă alternativă tradiţionalei metode a lucrului cu manualul. Paşii prezentaţi în fiţa de lucru descriu tehnica aplicării acestei metode.

Idei principale :

Trei idei principale, reformulate :

Pas 2.

Echipele inițiale se vor desface și se vor forma noi echipe : echipa celor care au citit fragmentul 1, echipa celor care au citit fragmentul 2, echipa celor care au citit fragmentul 3, echipa celor care au citit fragmentul 4, echipa celor care au citit fragmentul 5. Echipele refăcute **dezbat** ceea ce fiecare a înțeles și notat despre fragmentul de articol lecturat. Timpul de dezbatere este de 15 minute. Veți nota ce considerați a fi cel mai util să transmițeși colegilor de la echipa inițială în casuța de mai jos.

Pas 3

Echipele inițiale se refac și fiecare membru al echipei **prezintă** ceea ce a lecturat și ceea ce a înțeles prin dezbatere cu colegii.

Pas 4

Șeful fiecărei echipei coordonează **construirea unui afiș** ce demonstrează înțelegerea conținutului articolului referitor la conceptul de « Curriculum ». Materiale puse la dispoziție : o foaie A3, carioci, foarfecă, lipici, hartie colorată.

Fotografia afișului:

Pas 5 Este **prezentat fiecare afiș** și se votează echipa câștigătoare.

Data_______________________

Accepțiuni ale conceptului de "curriculum". Tipuri de curriculum

Studenții vor fi capabili:

- să reorganizeze informațiile teoretice despre curriculum aflate la seminarul anterior
- să argumenteze posibilitățile de a aplica diferitele tipuri de curriculum în calitate de viitori profesori și funcție de experiența lor de elevi
- să identifice posibile competențe de format prin diferitele tipuri de curriculum aplicate la învățământul universitar avînd în vedere statutul de student al unei facultăți tehnice pe de o parte, student înscris la modulul de formare psihopedagogică pe de altă parte.

****

Exercițiul nr.1

Identificați cuvintele cheie ce exprimă esența modurilor de definire a conceptului de curriculum reunind notițele luate de fiecare membru al echipei la seminarul anterior (exercițiul 1, pasul 1 și pasul 2). Notați-le în chenarul de mai jos în ordinea în care apar la fiecare membru al echipei.

Exercițiul 2

Ordonați cuvintele cheie ce exprimă esența modurilor de înțelegere a curriculum-ului, identificate în exercițiul anterior, poziționându-le pe trepte de la general la particular

Exerciţiul 3

Parcurgeţi textul suport pus la dispoziţie (extras din Cretu, C., 1999, « Teoria curriculum-ului si continutirile educatiei », Ed. UAIC, Iasi). Argumentaţi posibilităţile de aplicare ale tipurilor de curriculum pe care credeţi că le veţi avea în calitate de viitori profesori.

Tipuri de curriculum	Cuvinte cheie ce explică tipul de curriculum	Ipoteze. Dileme. Argumente.
curriculum general		
curriculum specializat		
curriculum subliminal		
curriculum recomandat		
curriculum scris		
curriculum predat		
curriculum invatat		
curriculum testat		

Exercițiul 4

Identificați competențe ce considerați că vă vor fi formate prin diferitele tipuri de curriculum, pe baza calității de student al unei faultăți tehnice și student al modulului psiho-pedagogic.

Tipuri de curriculum	Competențe viitor inginer	Competențe viitor profesor
curriculum general		
curriculum specializat		
curriculum subliminal		
curriculum recomandat		
curriculum scris		
curriculum predat		
curriculum învățat		
curriculum testat		

Data______________________

Proiectarea curriculara.

Curriculum-ul la decizia şcolii si curriculum-ul la decizia locală

Studenţii vor fi capabili:

- să identifice aspecte ce ar trebui să constitue elemente importante în luarea deciziilor privitoare la elaborarea CDŞ sau CDL participând la o dezbatere de 5 minute în interiorul echipei de lucru
- să imagineze o clasă de liceu pentru care să elaboreze planul de învăţământ concretizând trăsături ale acesteia
- să utilizeze corect concepte precum arie currciculara, trunchi comun, curriculum la decizia şcolii, realizând un plan de învăţământ pentru o clasă de liceu tehnic
- să modifice planul de învăţământ tocmai creat prin introducerea a două discipline operaţionale respectând numărul minim/maxim de ore dintr-o săptămână

****

Exerciţiul 1

Dezbateţi împreună cu colegii de echipă şi identificaţi împreuna care ar putea fi criteriile care să determine deciziile legate de elaborarea CDŞ sau CDL

....

....

....

....

....

Exercițiul 2

Analizati componența unui plan cadru[8] si apoi stabiliți nr. de ore pentru fiecare disciplină ținând cont de nr. min/max de ore alocate fiecărei arii curriculare și de specificul clasei pe care v-o imaginați (nivelul de vârstă, nivelul de pregătire, nevoile generalizate ale elevilor, etc). Inserațile în tabelul pus la dispoziție, după ce ați disctutat cu colegii voștri.

Plan cadru de învățământ pentru liceu, profil tehnic

Arii curriculare	Discipline	Cl a IX-a		Cl a X-a		Cl a XI-a		Cl a XII-a	
		TC	CDȘ	TC	CDȘ	TC	CDȘ	TC	CDȘ
1. Limbă și comunicare	Limbă română	4	+2	3	+2	3	+1	3	+1
	Limbi moderne	2		2		2		2	
2.matematică și științe	Matematică	3	+2	3	+3	3	+4	3	+2
	Fizică	2		2		2		2	
	Chimie	2		1		-		-	
	Biologie	2		1		-		-	
3.om și societate	Istorie	1	+1	1	+1	1	+1	1	+1
	Geografie	1		1		-		-	
	Cultură civică/ socio-umane	1		1		1		-	
	Educație antreprenorială	-		-		-		1	
	Religie	-		-		-		-	
4. Arte	Muzică/arte plastice	-	+1	-	+1	-	+1	-	
5.tehnologii	Informatică	2	+3	2	+3	2	+5	2	+7
	Tehnologii și aplicații	2		2		5		6	
	Desen ethnic	-		2		1		-	
6. Educație fizică	Sport	1	+1	1	+1	-	+1	-	+1
7. Consiliere și orientare	Orientare și consiliere vocațională	1		1		1		-	+1
	Informare și consiliere privind cariera	-		-		-		1	
TOTAL		24	+10	23	+11	21	+13	21	+13
MIN/MAX		32-34		32-34		32-34		31-34	

[8] " *Planul cadru* sau *planul de învățământ* este un document oficial în care se structurează conținutul învățământului pe niveluri și profile de școli și în care se stabilește numărul de ore (maxim și minim) pe diferite discipline și arii curriculare.

TC-trunchi comun
CDŞ- Curriculum la decizia şcolii
Sursa: Cretu, C., 1999, « Teoria curriculum-ului si continutirile educatiei », Ed. UAIC, Iasi

Plan cadru realizat de echipa:...

Clasa pe care o imaginăm:

- Nivelul de vârstă:...
- Nivelul de pregătire:...
- Nevoi generalizate ale elevilor:...
- Resurse ale comunităţii locale:..
- Nevoi ale comunităţii locale:...
- Alte criterii:..

Arii curriculare	Discipline	Clasa	
		TC	CDŞ
1. Limbă şi comunicare	Limbă română		
	Limbi moderne		
2.matematică şi ştiinţe	Matematică		
	Fizică		
	Chimie		
	Biologie		
3.om şi societate	Istorie		
	Geografie		
	Cultură civică/ socio-umane		
	Educaţie antreprenorială		
	Religie		
4. Arte	Muzică/arte plastice		
5.tehnologii	Informatică		
	Tehnologii şi aplicaţii		
	Desen ethnic		
6. Educaţie fizică	Sport		
7. Consiliere şi orientare	Orientare şi consiliere vocaţională		
	Informare şi consiliere privind cariera		
TOTAL			
MIN/MAX			

Exercițiul 3

Propuneți două discipline opționale pentru clasa pe care ați imaginat-o și modificați planul de învățământ funcție de acestea. Oferiți cel puțin câte trei argumente ce v-au determinat să propuneți cele două discipline opționale.

....

....

....

....

....

....

....

Data______________

Proiectarea curriculară. Programa analitică

Studenții vor fi capabili:

- să descrie structura unei programe analitice parcurgând materialul pus la dispoziție (o progrma analitica la disciplina educație tehnologică)
- să identifice conținuturi noi ce ar putea fi abordate la disciplina educație tehnologică apelând la cunoștințele lor empirice
- să compună obiective operaționale realizând un arbore în care trunchiului îi corespund competențele generale descrise în programa analitică, ramurilor de ordinul întăi competențele specifice și ramurilor de ordinul al doilea obiective operaționale

****

Exercițiul 1

Parcurgeți programa analitică oferită drept suport de lucru și identificați elementele sale structurale. Adresați coordonatorului de seminar întrebări lămuritoare.

Întrebări:

....

....

....

Răspunsuri:

....

....

....

Structura programei analitice:

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Exercițiul 2

Identificați impreună cu colegii de echipă teme alternative celor sugerate de programa analitică, contribuind astfel la păstrarea disciplinei "Educație tehnologică" în actualitatea socio-culturală și economică

....

....

....

....

....

....

Exerciţiul 3

Elaboraţi un arbore care să vizualizeze clasificarea obiectivelor după criteriul generalităţii. Alegeţi din programa analitică o competenţă generală si una dintre competenţele specifice aferente. Particularizaţi-o pe aceasta din urma compunând cel puţin trei obiective operaţionale. Repetaţi procesul detaliind o alta competenţă generală. Câştigă echipa care are arborele cel mai bogat.

Spaţiul de mai jos este destinat arborelui:

Data________________________

Principii determinante ale reformei curriculare

Studenţii vor fi capabili:

- să aleagă dintre cunoştinţele lor pe cele utile semnificării conceptului de reformă curriculară reunind meditaţiile asupra conceptului de reformă, respectiv al conceptului de curriculum;
- să mediteze asupra principiilor de realizare a reformei curriculare confruntând ideile proprii cu cele ale membrilor de echipă ;
- să utilizeze corect concepte specifice limbajului pedagogic exprimând în scris argumentarea unui principiu de realizare a reformei curriculare ;

****

Exerciţiul 1

Explicaţi conceptul de « reformă curriculară » după ce aţi meditat separat asupra fiecărui concept.

Idei despre conceptul de « reformă » :

Idei despre conceptul de « curriculum »

Reforma curiculară presupune :

- ....
- ....
- ....
- ....
- ....
- ....

Exercițiul 2

Meditați asupra celor șase principii ce ar trebui să fie determinante pentru reforma curriculară (G. Văideanu, citat de G. Farcaș, 2008, p.119 - 120) și apoi realizați un scurt eseu alegând un principiu care va atras atenția în mod deosebit.

- Reforma curriculară trebuie concepută ca reprezentând o activitate continuă și perfectibilă ;

- Reforma curriculară trebuie concepută în interdependență cu realizările educației permanente;
- Reforma curriculară trebuie integrată în reformele globale ale societății
- Reforma curriculară trebuie să reflecte obiectivele globale de ezvoltare a societății;
- Structurile necesare unei reforme curriculare depășesc cadrul sistemului de educație;
- Reforma curriculară nu devine realitate socială și pedagogică decât dacă reușește să transforme, cu timpul, practica educațională.

Principiul ales:

III. Bibliografie:

1. Antonesei, L., 1996, *Paidea,* Editura Polirom, Iași
2. Berger., G., 1973, *Omul modern și educația sa,* Editura Didactică și Pedagogică, București
3. Bîrsănescu, Șt., 1976, *Unitatea pedagogiei contemporane ca știință,* Editura Didactică și Pedagogică, București
4. Bîrzea, C., 1995, *Arta și știința educației,* Editura Didactică și Pedagogică, București
5. Carcea I. M. , Farcaș, G., 2008, *Pedagogie*, Ed. Politehnium, Iași
6. Copilu D., Copilu V., Dărăbăneanu, I., 2002, *Predarea pe bază de obiective curriculare de formare,* Editura Didactică și Pedagogică, București
7. Cretu C., M, 1998, *Teoria curriculumului și conținuturile educatiei,* Univ. "Al.I.Cuza", Iasi
8. Crișan, A. (coord.), 2006, *Current and Future Challenges in Curriculum Development: Policies, Practicies and Networking for Change,* Editura Humanitas Educațional, București
9. Cucoș C, 2002, *Pedagogie*, Polirom, Iași
10. Cucoș C, (coord) 2002, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Ed. Polirom, Iași
11. Delors, J.(coord.), 2000, *„Comoara lăuntrică-raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație in sec XXI",* Ed. Polirom, Iași
12. Dewey, J., 1972, *Democrație și educație,* Editura Didactică și Pedagogică, București
13. Gliga L., (coord.) 2002, *Standardele profesionale pentru profesia didactică,* editat de Ministerul Educației și Cercetării

14. Iucu, R., 2001, *Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice. Introducerea sistemului de credite transferabile,* Editura Didactică și Pedagogică, București
15. Joița, E. (coord.), 2007, *Formarea pedagogică a profesorului,* Editura Didactică și Pedagogică, București
16. Landsheere, V. De, Landsheere, G., de, 1979, *Definirea obiectivelor educației,* Editura Didactică și Pedagogică, București
17. Mialaret, G., 1976, *Introducere în pedagogie,* Editura Didactică și Pedagogică, București
18. Moise C., 1996, *Concepte didactice fundamentale*, Ed. Ankarom, Iași
19. Moise, C., și Cozma, T., 1996, *Reconstrucție pedagogică,* Editura ANKAROM, Iași
20. Momanu, M., 2002, *Introducere in teoria educatiei*, Editura Polirom, Iasi
21. Potolea, D., (coord.), 2002, *Pedagogie,* Editura Polirom, București
22. Stanciu, M., 1999, *Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic,* Editura Polirom, Iași
23. Șoitu, L., 2001, *Pedagogia comunicării*, Institutul European, Iași
24. Tiron E., 2005, *Dimensiunile educației contemporane*, Editura Institutul European, Iași
25. Văideanu, G., 1988, *Educația la frontiera dintre milenii,* Editura Didactică și Pedagogică, București
26. Văideanu G., 1982, *Pedagogia. Ghid pentru profesori*, vol I, Editura UAIC, Iași
27. Vlăsceanu, L., (coord.) 2001, *Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu,* Ministerul educației și cercetării, București

ISBN 606-520-311-4
9 786065 203112